

Fra Klubbens besøg i Kongens Lyngby

mandag, den 18.maj 2015

Deltagerne mødtes ved Lyngby Kirke, hvor sognepræst Cecilia Lotko Pontoppidan fortalte om kirken. Derefter gik turen gennem "Bondebyen" med medlem af Klubben Merete Holm som guide.

Arkæologiske fund har vist, at der allerede for 8000 år siden har boet mennesker i Lyngbyområdet. Selve byen er formentlig fra vikingetiden omkring 800 til 1000-årene, og er opstået ved vadestedet over Mølleåen og tæt ved Lyngby Sø.

Lyngby Kirke er opført omkring 1150 med senere ændringer og tilbygninger. Kirken ligger højt på en bakke, som er en udløber af åsen, som går gennem Sorgenfri Slotspark, men er gennembrudt af Mølleåen. På Kirkens østgavl ses "Lyngbyløven", et romansk kridtstensrelief med en løve, der holder en person i gabet.

Indvendigt er kirken overdådigt udstyret med kalkmalerier i alle 5 fag, udført i sidste halvdel af 1400-tallet. Kendere finder ikke den kunstneriske værdi af malerierne særlig stor, men de imponerer ved deres mængde: Alle murfladerne i hvælvingerne er bemalet, først og fremmest med de traditionelle bibelske figurer og scener og helgener, men derudover er der i angsten for det tomme rum malet mængder af fantasibloomster, ranker og tryllebogstaver. Blandt billederne er Adam og Eva efter syndefaldet, Adam graver og Eva spinder, medens børnene Kain og Abel leger omkring hende, den ene med en kæphest! På et andet billede er de Syv Dødssynder opregnet og på et tredje hænger gæssene ræven! Kalkmalerierne er malet som illustration til præstens prædiken.

Ved kirkens inventar bemærkes stolestadernes barokke englehoveder fra midten af 1600-tallet og prædikestolen fra 1598. Alterpartiet er nu helt ændret: Christian IV's gamle altertavle fra 1602, der senere havde fået

Klub 60+

Pensionistforening for tidligere medarbejdere i Fødevarerministeriet og for nuværende 60+ -medarbejdere

tilføjet Eckersbergs maleri ”Den sidste nad-
ver”, og alterbordet er erstattet af et bord
med et foldet klæde, alt ud i et af hvidt mar-
mor. Det nye alterbord er udført af billedhug-
geren Christian Lemmertz i forbindelse med
renovering af kirken i 2011.

Derefter gik turen videre gennem Kongens Lyngby: Kongens fordi området
i og omkring Lyngby siden det 13. århundrede har hørt under Kronen.
Kongens faste borg i Middelalderen var Hjortholm ved Mølleåens udløb
fra Furesøen. Senere kom Hjortholm dog til Roskildebispen og efter Re-
formationen kom det til borgen hørende jordegods igen til kronen. Godset
blev senere udlagt som ryttergods, hvor kronen ejede jorden, men bøn-
derne ejede bygningerne. Ryttergodset skulle oprindeligt stille en fuldt ud-
rustet dragon – med hest – pr. 8 tdr. hartkorn. Dette økonomiske grundlag
for rytteriet blev senere ændret. I 1766 blev bønderne i Lyngby ejerlav –
13 gårde – selvejerbønder uden særlig betaling for jorden.

Ved Mølleåen, der fra sit udspring ved Ganløse Eged har et fald på ca. 30
meter inden den løber ud i Øresund, var der gode muligheder for oprettel-
se af vandmøller. Blandt disse kan nævnes: Frederiksdal, Brede, Rådvad og
Strandmøllen samt Lyngby Nordre mølle og Søndre mølle. De tidligste
møller er fra Middelalderen, men de fleste kom til i 1600 og 1700-tallet.
Disse møller udgjorde Danmarks tidligste industrivirksomheder, og bevir-
kede, at der inde i bondesamfundet udviklede sig små industrisamfund.

Allerede i 1600-tallet fremstilledes geværer på Lyngby Mølle, og der val-
kedes uldent klæde til militærets uniformer i en stampemølle. Bagved
Lyngby Mølle oprettedes Dansk Gardin og Tekstilfabrik. Tekstilfabrikken
købte senere møllen for at sikre sig vand til tekstilfremstillingen og - farv-
ningen. Tekstilfabrikken involverede sig ligesom klædefabrikken i Brede i
oprettelse af boliger til de ansatte. De blev anlagt lige nord for ”Bondeby-
en”. Det samme var tilfældet med Pritzels Maskinfabrik og Væveri. Næv-
nes må også Posefabrikken på Høstvej. Den bestod af 7 større bygninger,
hvis størrelse og arkitektur med sine kamtagavle afviger meget fra ”Bon-
debyens” øvrige bygninger.

”Bondebyens” bygninger bestod og består af en blanding af større og
mindre landbrugsejendomme og én – og især - to-familieshuse. I bebyg-

Klub 60+

Pensionistforening for tidligere medarbejdere i Fødevareministeriet og for nuværende 60+ -medarbejdere

gelsen er en stor skolebygning og et børneasyll. I børneasylllet kunne børnene opholde sig, medens forældrene arbejdede i den voksende industri. Kommunen havde opkøbt en del af "Bondebyen" og på denne del oprettedes landets første kommunale ældreboliger; de første i 1916 blev fulgt af flere i 1927, 1934 og 1946.

"Bondebyen" er det største sammenhængende landsbymiljø i hovedstadsområdet med 100 - 200 år gamle huse med prydelige haver.

Turen, der udgik fra kirken, krydsede jernbanen – Nærumbanen - , og fortsatte ad Gammel Lundtoftevej og rundt i de krogede stræder med et kig ned ad Asylgade, ad Høstvej og Peter Lunds Vej, hvor vi kiggede ind i en af de store firlængede gårde, Lindegården, der nu huser Kultur- og foreningsaktiviteter og kunsthåndværk. På den videre vej ad Gammel Lundtoftevej så vi "Støvlet Katrines hus". Støvletkatrine døde ganske vist i 1805 og huset er opført i 1808. Tidligere lå imidlertid på stedet en lystgård, som hun skal have beboet. Hendes levned er velkendt, og som Christian VII's elskerinde deltog hun i kongens ture i det københavnske natteliv, indtil hun et tidspunkt blev deporteret til Holsten. Hun var som barn i pleje hos en skomager og hjalp da med at hente og bringe sko og støvler til værkstedet.

Af andre ejendomme kan nævnes kvindesagsforkæmperen Gyrithe Lemches barndomshjem Wilhelminelyst. På Høstvej 6 boede professor J. Kolderup-Rosenvinge og i landstedet Asylgade 7 boede J. Fr. Tutein. Efter udskiftningen i slutningen af 1700-tallet blev mange af "bytomterne" fra de udflyttede gårde overtaget af velhavende købstadfolk, der byggede landsteder som sommerboliger.

Vandringen sluttede ved den gamle købmandshandel i vejkrydset Gammel Lundtoftevej og Nørregade. Forretningen er i 2015 indrettet til café. Klub 60+ var de første gæster og fik en fortræffelig frokost.

Klub 60+

Pensionistforening for tidligere medarbejdere i Fødevareministeriet og for nuværende 60+ -medarbejdere

Det var en rigtig dejlig tur, hvor flere af deltagerne blev ganske overrasket over at finde et sådant landsbymiljø lige bagved den travle Lyngby hovedgade. Det bidrog i væsentlig grad til turens vellykkethed, at vi havde en så stedkendt og vidende guide til at lede os rundt i stræderne.

